

ACC. NR M. 13592:1-3.

Landskap: Skåne Upptecknare: Siv Winelius
Härad: Bjäre Berättare: Frits Johansson
Socken: Hjärnarp Berättarens yrke: lantbrukare
Uppteckningsår: 1954 Född år 1883 i Venstad

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

(s. 1-3)

När den nya tiden kom till bygden. (L.U.F. 73) s. 1-3.

Skriv endast på denna sida

Bymöte har inte förekommit i min tid här i Vanstad. Laga skiftet ägde rum 1835.

Smederna gjorde plogarna här i min barndom. Omkring 1907-08 kom Oliwerplogarna, men de gamla järnplogarna var bra på denna styva jorden. De bröt upp bättre, men var tyngre för hästarna. Skumplogar har använts rätt mycket här. Ännu omkring 1906 tröskade vi med "plej", men hästvandringen hade kommit redan på 1890-talet. Det var slagtröskor, som kostade omkring 500 kr. De första tröskorna hade inte harpor. De kom till senare och var en stor förbättring. Innan tröskorna blivit allmänna förekom det att någon som skaffat ett sådant verk reste omkring och tröskade. Ångtröskorna var i bruk omkring 1910. Ringvältarna efterträdde trävältarna i slutet av 1890-talet här. "Träpinnaharv" användes bara till potatis, annars hade vi i min barndom järnharv gjord av smeden. Fabriksharv skaffade först på 1920-talet. Järnklösen har varit i bruk så länge jag kan minnas. Kultivator har använts här i ungefär 30 år. Beträffande de nya redskapen gick de stora gårdarna som Ulriksfält, Huntly och Ängeltofta i spetsen och på de större ställena, där jorden var givande, följde man snart exemplet. Här har märglats mycket. Här är 7-skifte och de märglade ett om året med lermärgel. Då jag övertog detta stället 1906, hade här märglats två gånger. Från skogsbygden reste de till Grevie och hämtade sandmärgel. Märglingen här var mest före min tid. Min far berättade att förr brände de jorden allmänt här. Men det var skadligt.

Konstgödningen började redan i min barndom till vintersäden. Det var 20 %

fosforsyra. Det användes då en säck på tunnlandet. Nu har man konstgödning på alla skiftena och det går åt ungefär tre säckar på tunnlandet. Vi använde ibland benmjöl på potatisen. Tång som gödning har inte förekommit här.

Vete odlades bara i liten skala här förr. På ett ställe med omkring 40 tunnland hade man ungefär 5-6 tunnland vete. Nu är det omkring 15. Sockerbetorna kom här i början på 1900-talet, men odlingen av dem har gått mycket tillbaka för jorden är för styv för dem. I början av 1900-talet började man med förädlat utsäde här i trakten.

I min barndom skedde dikningen allmänt med tegekrör. Redan på 1870-talet gick man ifrån stengroparna härnere på slättbygden. Man gropade själv som man tyckte var bäst. Först omkring 1910 blev det ordentliga dikningsplaner. Man tog s.k. dikningslån och då blev det kontroll.

På 1890-talet var djurbesättningarna bra här, och så länge jag kan minnas har här förekommit kor av låglandsras. På 1890-talet började vi med kraftfoder till djuren. Som 15-åring fick jag köra till Förslöv och hämta hos handlaren. Tjurförening började här omkring 1904 och slutade för några år sedan då semin-föreningen började.

Andelsmejeriet kom till 1895 i Förslöv och det i Hjärnarp 1894. Tidigare kördes mjölken till ett enskilt mejeri i Vistorp. Därefter var det en dansk, Buchwald på Ulriksfält, som hade ett uppköpsmejeri. Före mejerierna var det en man i Fogdarp, som reste omkring och köpte upp smör, som han sedan sålde till Hälsingborg.

ACC. N:R M. 13592:3

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

3

Här har inte varit någon ängsmark, så långt jag kan minnas. Allt har varit uppodlat. Jorden har gett tillräckligt och binäringar har inte förekommit i min tid.

Genom att jorden varit så bra här, blev aldrig emigrationen av någon betydelse. Det var mest uppifrån skogskanten, de gav sig iväg.

=====